

Polarna metoda - Tahimetrija

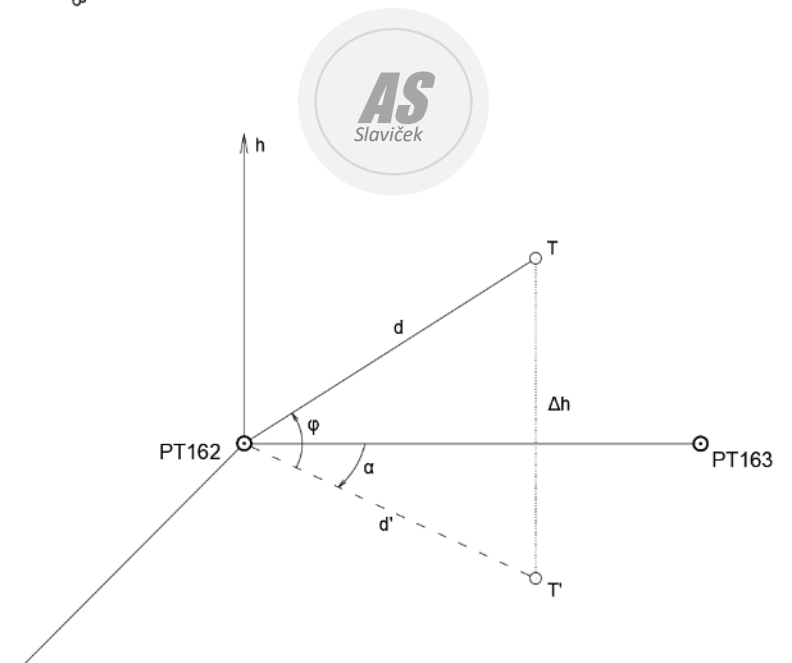
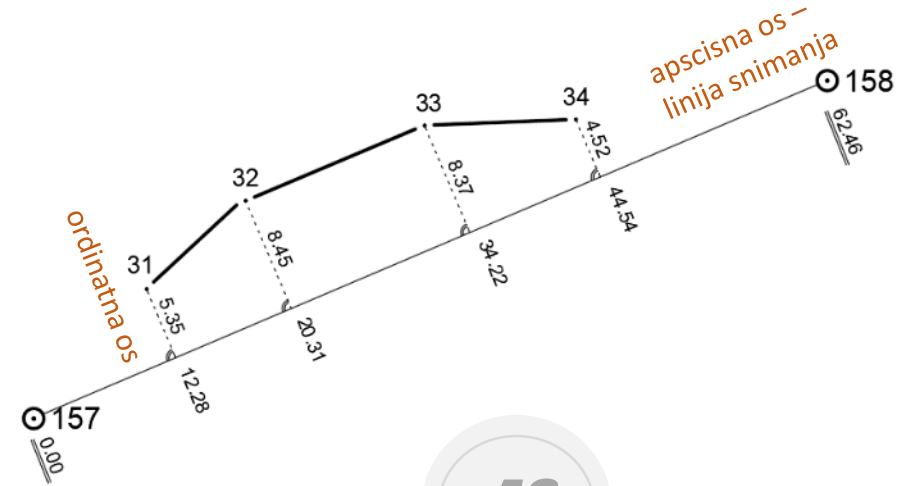
Armando Slaviček

Snimanje detalja

Detalj možemo snimiti **ortogonalnom** i **polarnom** metodom.

Ortogonalnom metodom mjere se na terenu relativne ortogonalne koordinate pojedinih točaka detalja s obzirom na liniju snimanja.

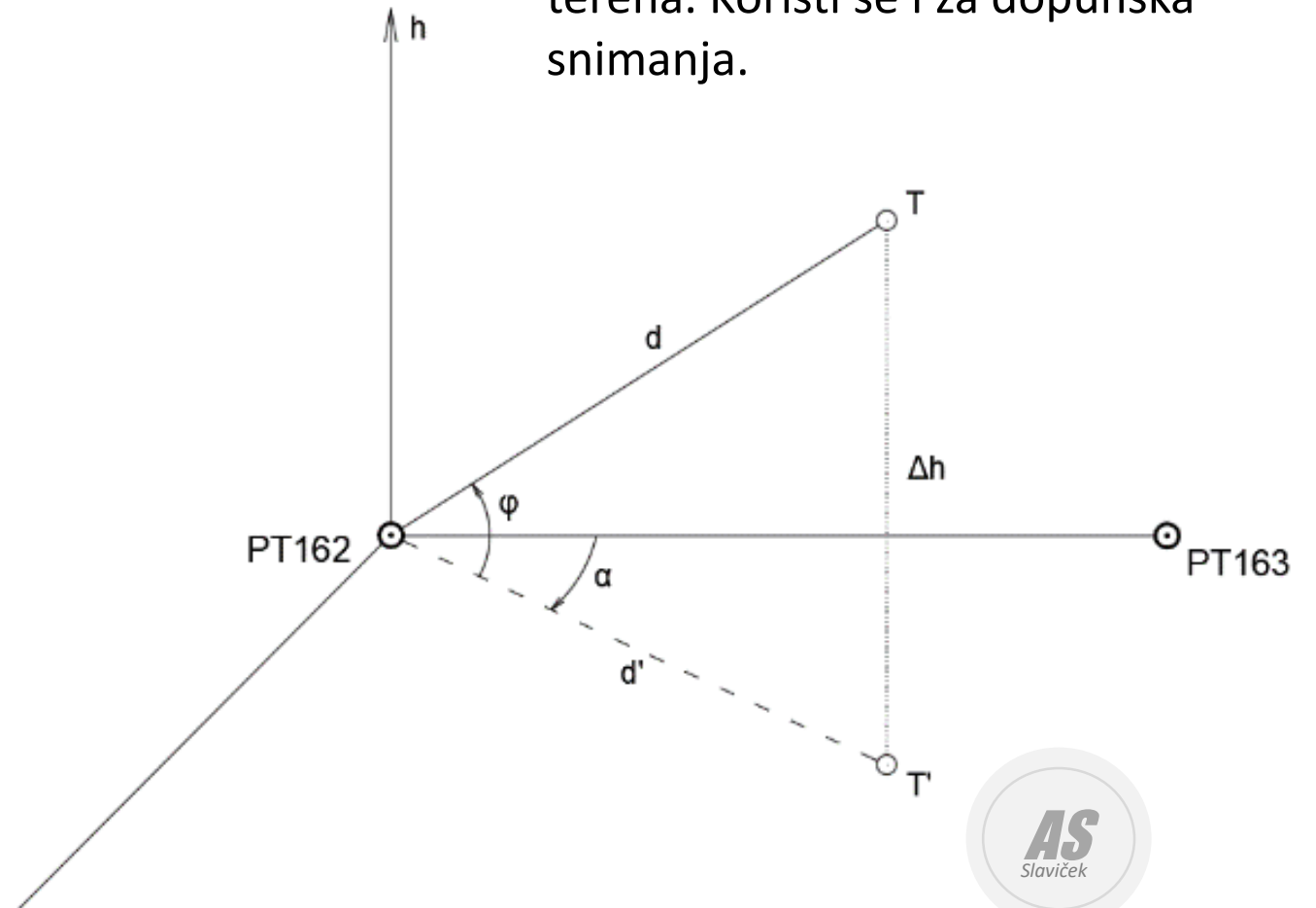
Polarnom metodom mjerimo relativne polarne koordinate pojedinih točaka detalja s obzirom na neke poznate točke i početne smjerove s tih točaka.

Polarna metoda

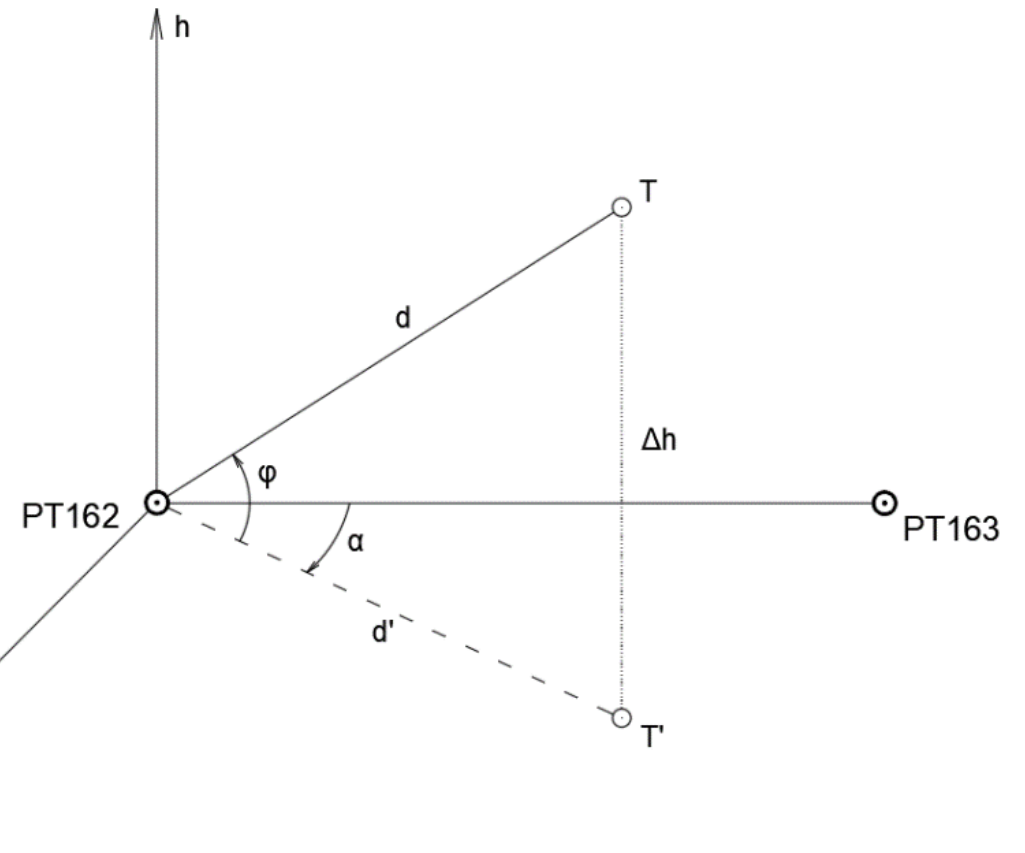

Polarna metoda se najčešće koristi za snimanje naseljenih mjesta, brežuljkastih, brdovitih i planinskih terena. Koristi se i za dopunska snimanja.

Tahimetrija

Prostorne polarne koordinate detaljne točke T s obzirom na točku PT162 i smjer od nje prema točki PT163 biti horizontalni kut α , vertikalni kut φ i kosa udaljenost d . Iz ovih se izmjerenih veličina izračuna horizontalna udaljenost d' i visinska razlika Δh točaka PT162 i T.

Dužina d kod polarnog snimanja detalja mjeri se indirektno (optički) pomoću daljinomjera. Za redukciju dužine na horizont mjeri se i vertikalni kut φ što nam omogućava da polarnom metodom dobijemo horizontalni i visinski snimak terena.

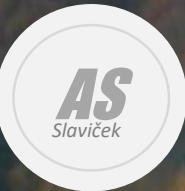
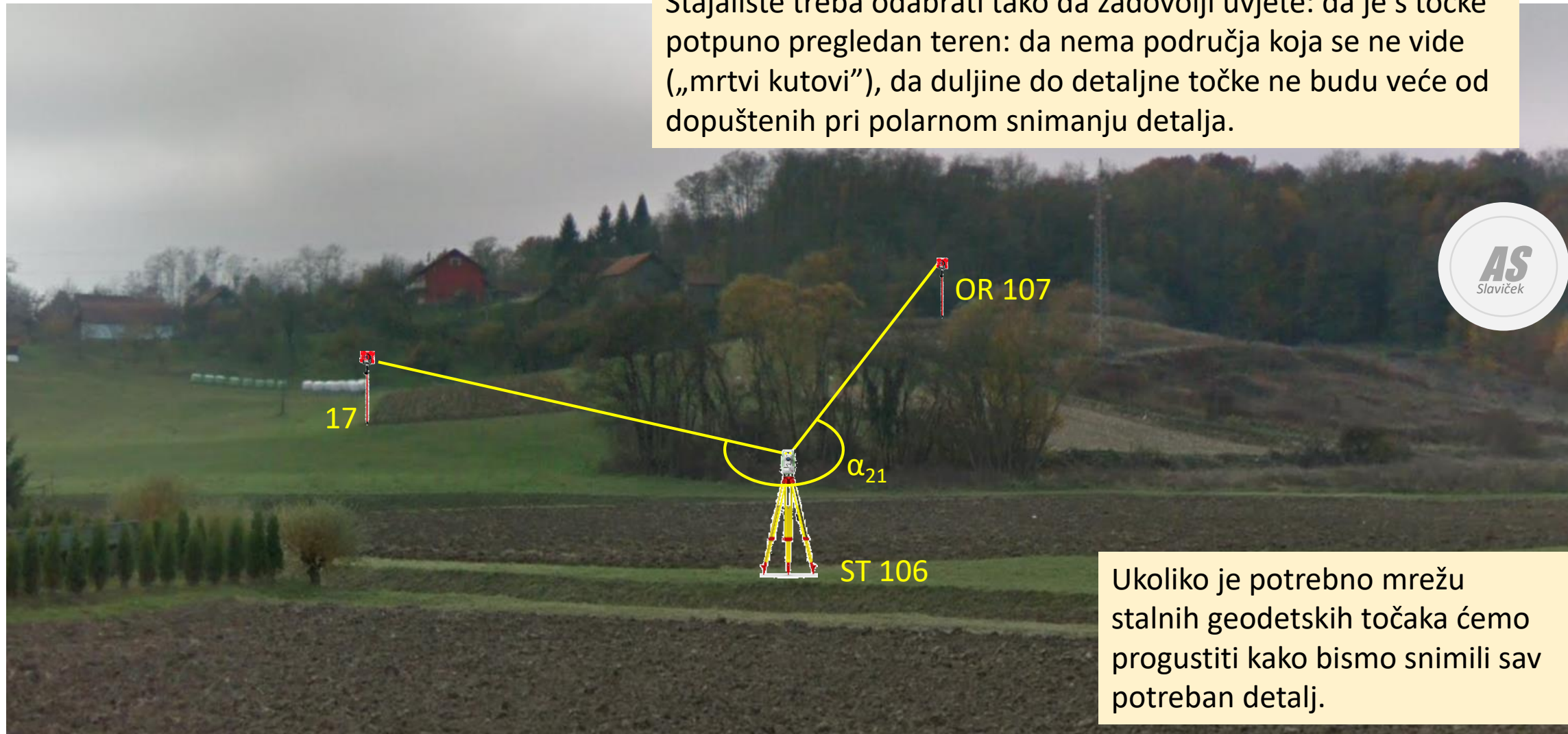
Polarna metoda snimanja detalja s indirektnim mjerenjem dužina naziva se tahimetrija.

Ako se dužine mjere preciznim daljinomjerom onda takvu tahimetriju nazivamo **precizna tahimetrija.**

Tahimetrija

Detaljno snimanje terena polarnom metodom – tahimetrija
Obavlja se sa stajališta na stalnim geodetskim točkama (trigonometrijske, poligonske i GNSS točke).

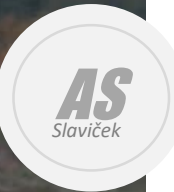
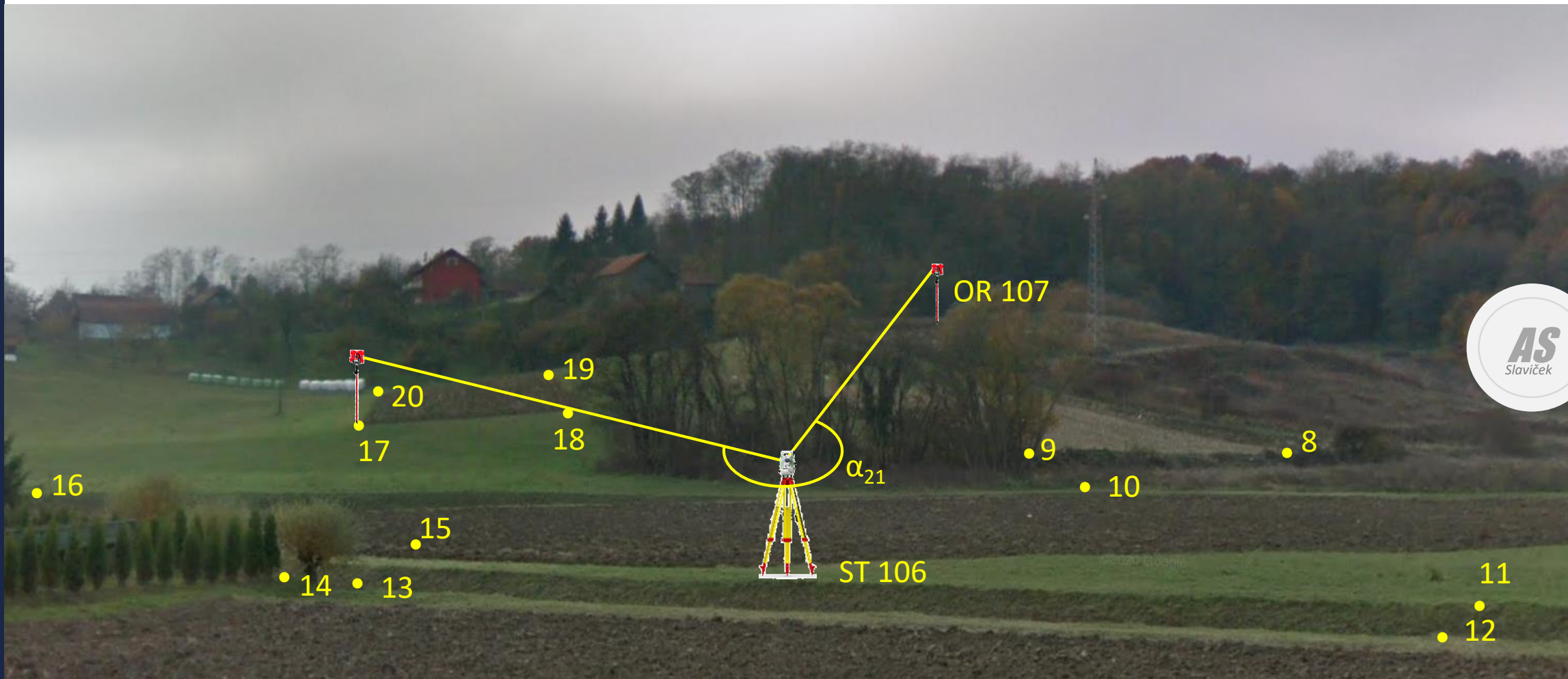
Stajalište treba odabrati tako da zadovolji uvjete: da je s točke potpuno pregledan teren: da nema područja koja se ne vide („mrtvi kutovi“), da duljine do detaljne točke ne budu veće od dopuštenih pri polarnom snimanju detalja.

Ukoliko je potrebno mrežu stalnih geodetskih točaka ćemo progustiti kako bismo snimili sav potreban detalj.

Tahimetrija

Tahimetrija

Pri izmjeri terena mjerene veličine upisujemo u zapisnik mjerenja ili registriamo u internu memoriju instrumenta. Prilikom mjerenja vodi se i skica snimanja detalja. Detaljne točke numeriraju se brojevima od 1 do 999 i upisuju u zapisnik mjerenja ili registriraju u memoriju instrumenta i u detaljnu skicu.

Tahimetrija

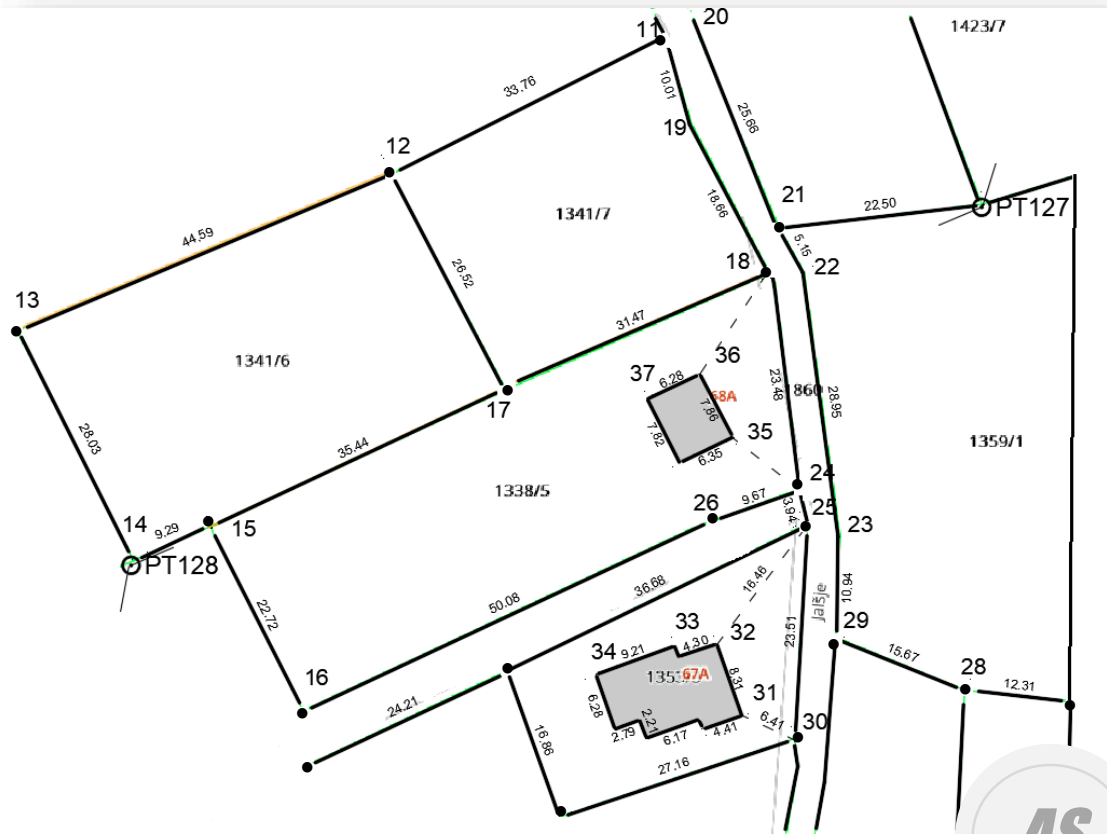
Nakon snimanja detalja potrebno je urediti podatke mjerenja.

Duljine je potrebno reducirati na horizont, izračunati visinske razlike i nadmorske visine te koordinate detaljnih točaka.

RAČUNANJE KOORDINATA TOČAKA POLARNOM METODOM														A. Slaviček						
Staja- lište	Broj točke	Orijentacija (β)			Vertikalni kut			d_{kosa} (m)	$d_{hor} = d_k * \sin V_k$	$v_i = v + \beta_i$			$\Delta E_i = d_i * \sin v_i$	$\Delta N_i = d_i * \cos v_i$	$\Delta h = d_{ki} * \cos V_k$	$E_n = E_{ST} + \Delta E_i$	$N_n = N_{ST} + \Delta N_i$	$H_n = H_{ST} + \Delta h + i - s$	Broj točke	
		°	'	''	°	'	''			°	'	''								
PT1		°	'	''	°	'	''			°	'	''				441.673,20	5.104.300,04	179,76	PT1	
Ori.	PT2	0	00	00						20	53	04				441.697,52	5.104.363,78	179,12	PT2	
$i =$	1	7	47	55	89	22	32	27,052	27,050	28	40	59	12,98	23,73	0,29	441.686,18	5.104.323,77	179,75	1	
1,70	2	297	42	10	88	58	00	18,984	18,981	318	35	14	-12,56	14,23	0,34	441.660,64	5.104.314,27	179,80	2	
$s =$	3	294	19	55	88	57	27	18,483	18,480	315	12	59	-13,02	13,12	0,34	441.660,18	5.104.313,16	179,80	3	
2,00	4	293	07	40	87	56	32	17,722	17,711	314	00	44	-12,74	12,31	0,64	441.660,46	5.104.312,35	180,10	4	
	5	296	01	13	87	44	47	15,823	15,811	316	54	17	-10,80	11,55	0,62	441.662,40	5.104.311,59	180,08	5	
													Σ	-36,13	74,93	2,23				
slavicek@geoskola.hr										©Armando Slaviček, 2021.										

Tahimetrija

Tahimetrija

Skica

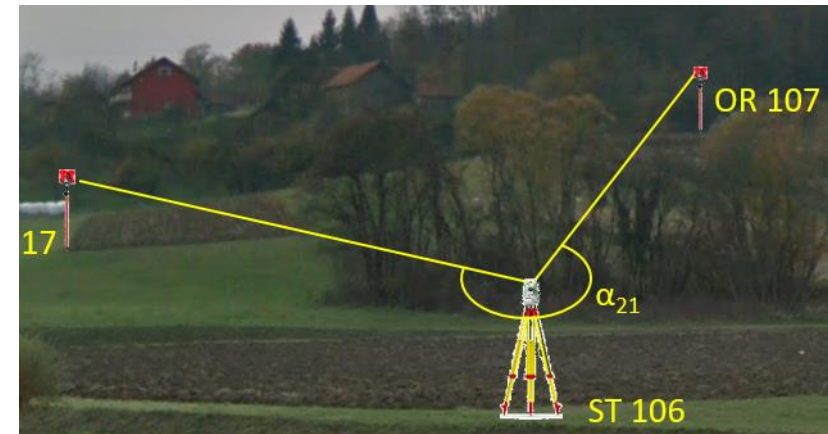

Katastarski plan

Redosljed operacija kod snimanja

- Instrument postavljamo iznad geodetske točke
- Instrument se centrira i horizontira
- Izmjeri se visina instrumenta
- Instrument se orijentira na dvije „poznate“ točke (najmanje jednu)
- Očitavaju se horizontalni i vertikalni kutovi te duljine
 - Očitavaju se redom svi elementi na detaljnim točkama (Hz, V ili Δh , d) – relativne koordinate
- Suvremenim elektroničkim tahimetrima i priborom svi se podaci automatski registriiraju, čime je olakšana daljnja automatska obrada i izrada planova ili karata.
- Polarno snimanje detalja elektroničkim tahimetrima je najtočnija metoda detaljnog snimanja za horizontalni prikaz terena.

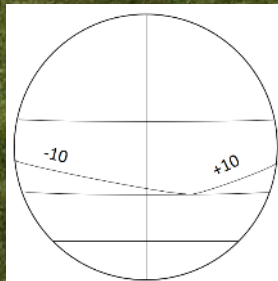
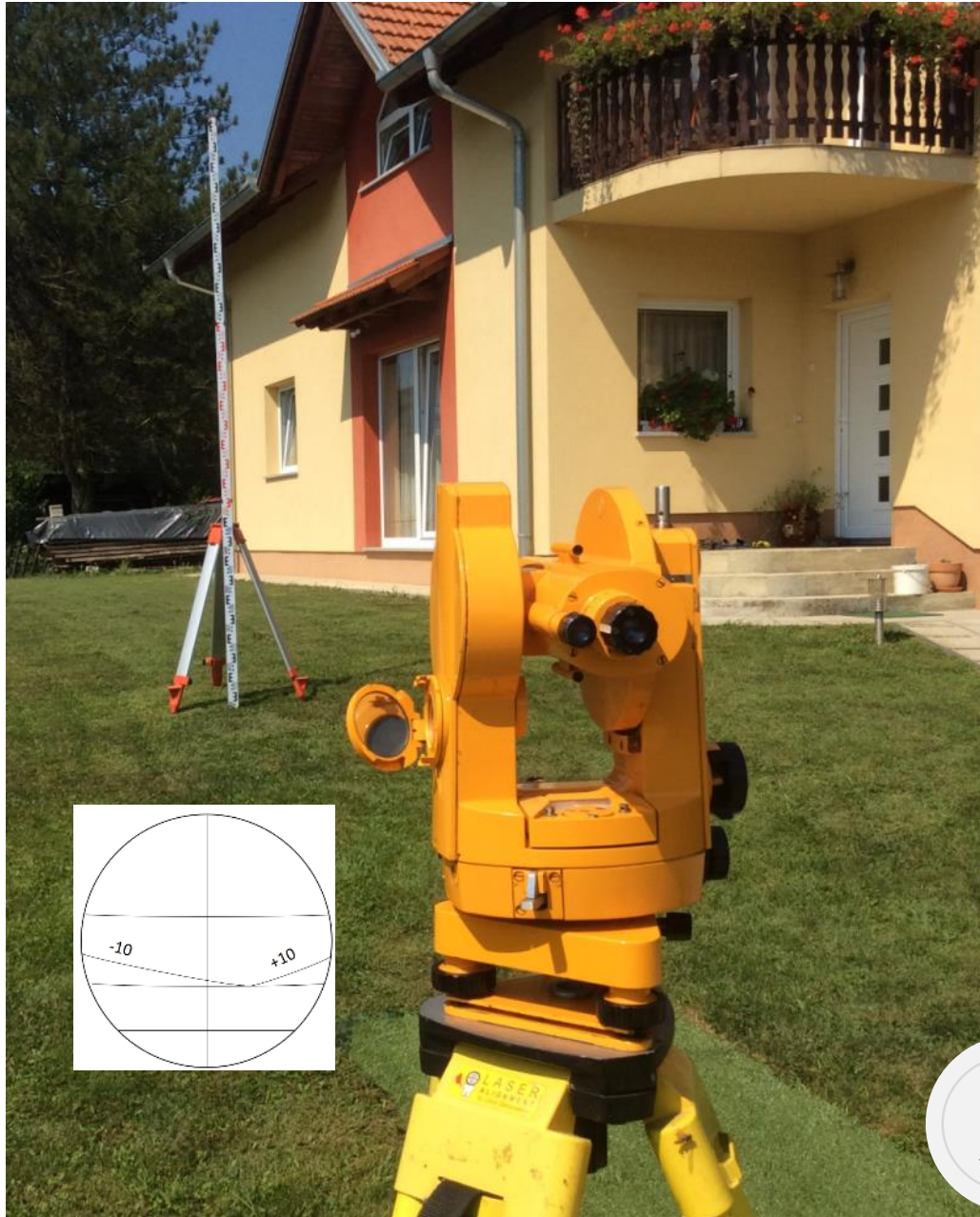
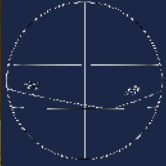
Instrumenti za snimanje detalja

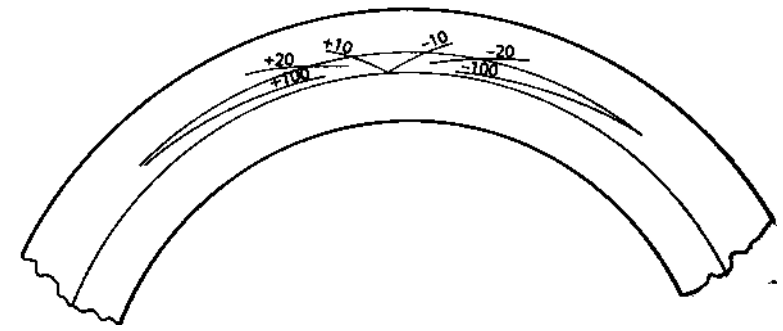
Autoredukcijski tahimetri

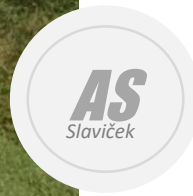
Elektronički tahimetri

Dahlta

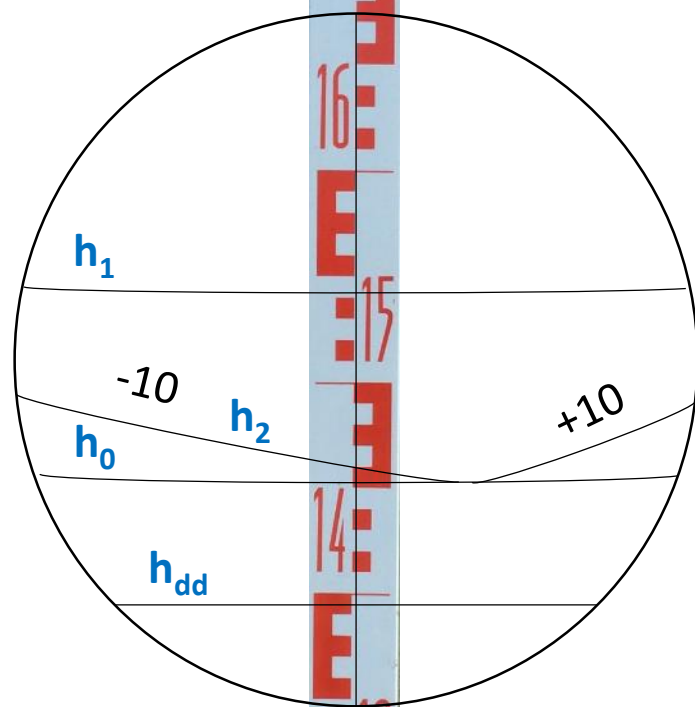
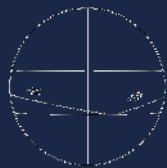

- **Tahimetri** s dijagramom imaju posebne krivulje ili dijagrame koji se optički preslikavaju u vidno polje dalekozora, pomoću kojih se očitava odgovarajući odsječak na mjernejoj letvi radi mjerenja reducirane duljine, kao i visinskih razlika.
- Daljinomjer kod kojeg se pri nagibu dalekozora automatski smanjuje razmak daljinomjernih niti (**autoredukcijski tahimetri**) i to pomoću:
 - posebnih krivulja u vidnom polju dalekozora
 - promjenom razmaka među nitima pomoću optičkog ili mehaničkog prijenosa

Dahlta – očitavanje letve

Dahlta

$H_S = 175,24$

$$h_0 = 1,452 \quad H_S = 175,24$$

$$h_1 = 1,542$$

$$h_2 = 1,460$$

$$c = -10$$

h_1 – daljinomjerna nit
za kraće udaljenosti

h_2 – visinska krivulja

h_0 – temeljna nit

h_{dd} – daljinomjerna nit
(za daleke udaljenosti)

c – konstanta visinske krivulje

i = visina instrumenta – 1,64

$k = 100$

R – visina repera letve – 0,00

Horizontalna udaljenost

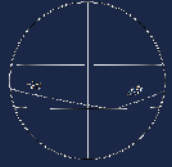
$$D = (h_1 - h_0) = 1,542 - 1,452 = 9,00 \text{ m}$$

$$\Delta h' = (h_2 - h_0) c = 1,460 - 1,452 = -0,08 \text{ m}$$

$$\Delta h = \Delta h' + i - R = 1,56 \text{ m}$$

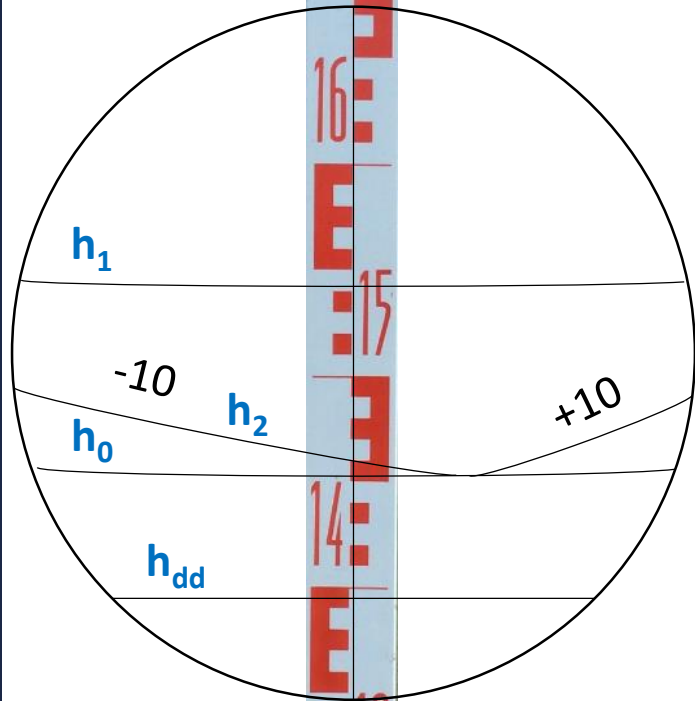
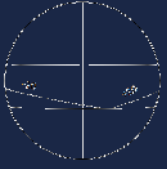
Nadmorska visina

$$H_T = H_S + \Delta h = 175,24 + (-0,08) = 175,16$$

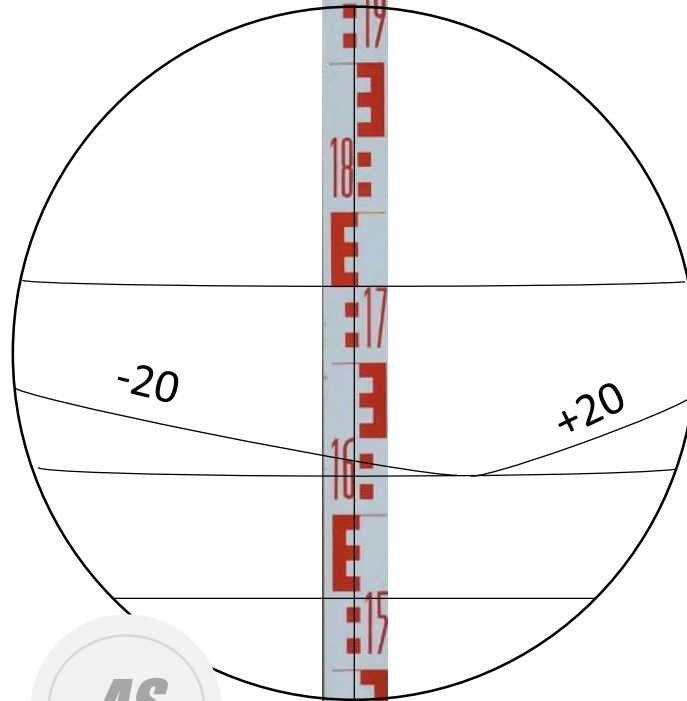

Tahimetrijski zapisnik

Stajalište i= R= Datum	Vizura	Horizontalni kut ° ' "			Odsječak na letvi za dužine h_0 h_1		Konstanta za visine - c	Odsječak na letvi za visine h_0 h_2		Horizontalna udaljenost $D=(h_1-h_0)*k$ $k=100$	$i-h_0-R$ ili $-h_0$ [h_0]	$DH'=(h_2-h_0)*c$ [DH']	$DH=DH'+i-h_0R$ [DH]	Nadmorska visina $H_T=H_S+DH$ [H_T]	Napomena H_S
PT 212	PT 213	107	29		1,000	10	1,000	87,1							PT 212
$i =$					1,871		1,569								
1,72	201				1,100	-10	1,100	87,2							
$R =$					1,972		1,679								
0,00	PT218	286	18												
	1	113	37		2,000	-10	2,000	67,0							
					2,670		2,011								
	2	119	01		2,100	10	2,100	65,7							
					2,757		2,068								
	3	113	37		2,000	-20	2,000	67,0							
					2,670		2,011								
	4	119	01		2,100	-30	2,100	65,7							
					2,757		2,068								
	5	113	37		2,000	-10	2,000	67,0							
					2,670		2,011								

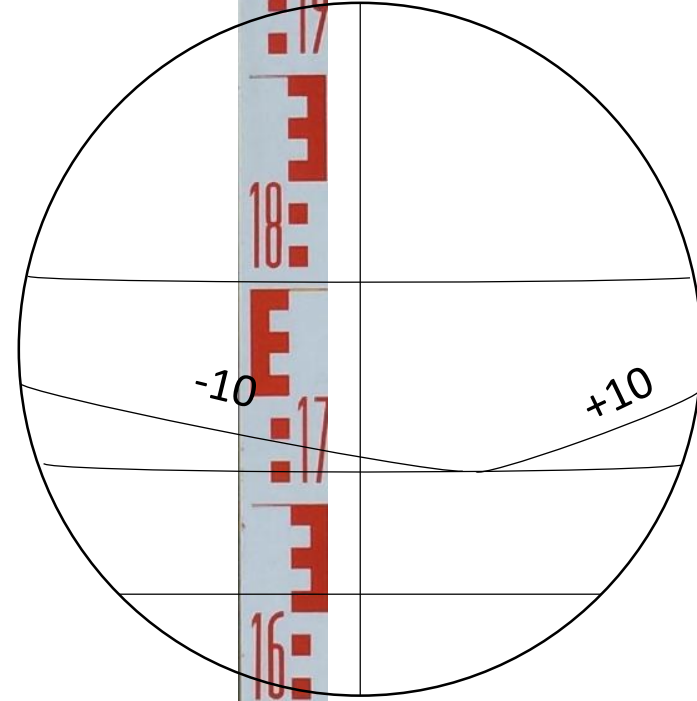

1.

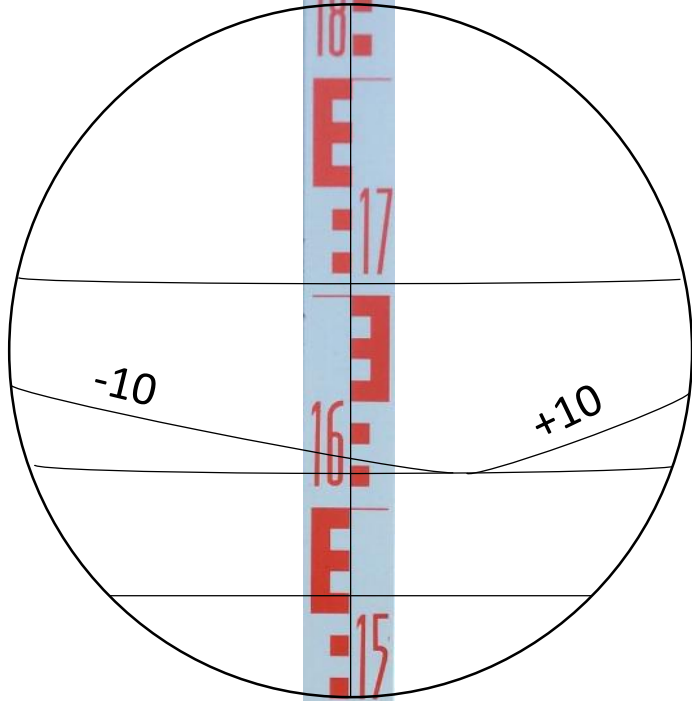

2.

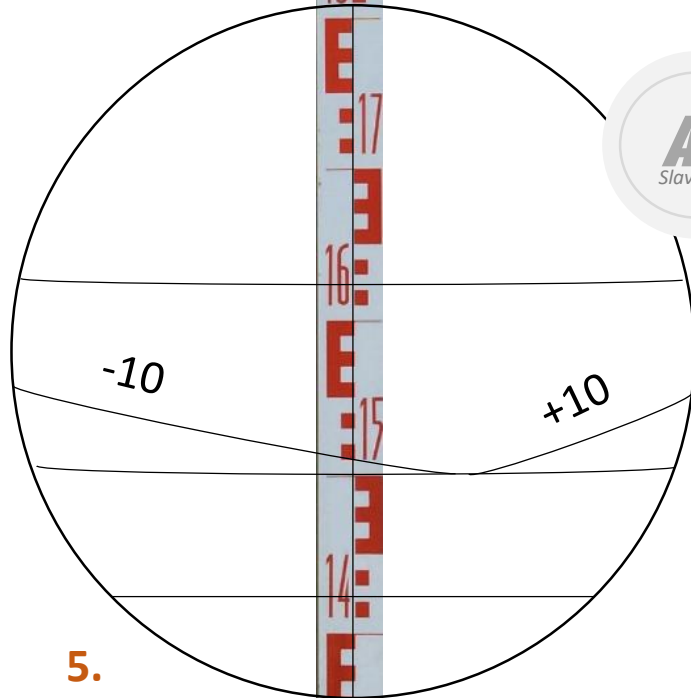
Armando Slaviček

3.

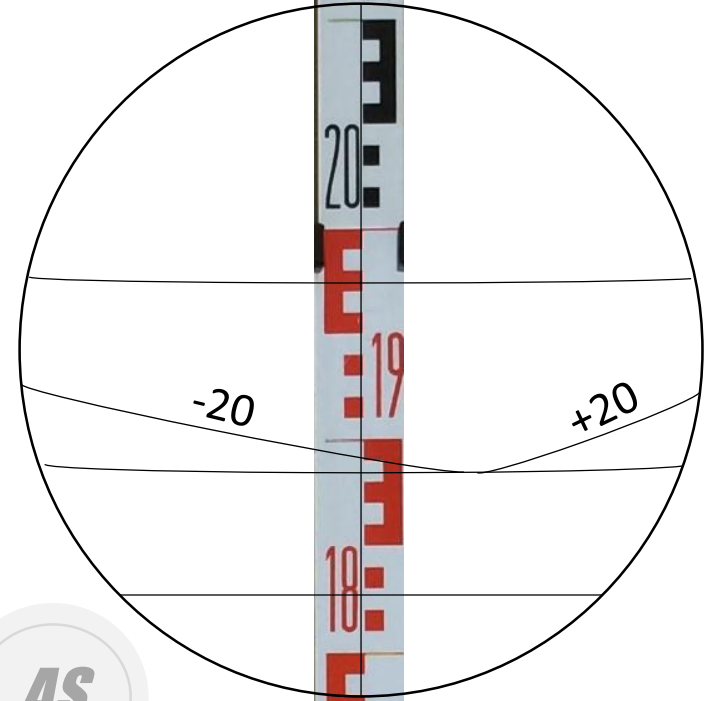

4.

5.

Armando Slaviček

6.

Totalna stanica

Tahimetrijski zapisnik

RAČUNANJE KOORDINATA TOČKA POLARNOM METODOM

A. Slaviček

Staja- lište	Broj točke	Orientacija (β) Hz			Vertikalni kut Vk			d_{kosa} (m)	$d_{hor} =$ $d_k * \sin V k_i$	$v_i = v + \beta_i$			$\Delta E_i =$ $d_i * \sin v_i$	$\Delta N_i =$ $d_i * \cos v_i$	$\Delta h =$ $d_{ki} * \cos V k_i$	$E_n =$ $E_{ST} + \Delta E_i$	$N_n =$ $N_{ST} + \Delta N_i$	$H_n =$ $H_{ST} + \Delta h + i - s$	Broj točke
		°	'	''	°	'	''			°	'	''							
PT1																441.673,20	5.104.300,04	179,76	PT1
Ori.	PT2	0	00	00						20	53	04				441.697,52	5.104.363,78	179,12	PT2
<i>i =</i>	1	7	47	55	89	22	32	27,052	27,050	28	40	59	12,98	23,73	0,29	441.686,18	5.104.323,77	179,75	1
1,70	2	297	42	10	88	58	00	18,984	18,981	318	35	14	-12,56	14,23	0,34	441.660,64	5.104.314,27	179,80	2
<i>s =</i>	3	294	19	55	88	57	27	18,483	18,480	315	12	59	-13,02	13,12	0,34	441.660,18	5.104.313,16	179,80	3
2,00	4	293	07	40	87	56	32	17,722	17,711	314	00	44	-12,74	12,31	0,64	441.660,46	5.104.312,35	180,10	4
	5	296	01	13	87	44	47	15,823	15,811	316	54	17	-10,80	11,55	0,62	441.662,40	5.104.311,59	180,08	5
												Σ	-36,13	74,93	2,23				
slavicek@geoskola.hr ©Armando Slaviček, 2021.																			

Armando Slaviček

